

Хабюк А.Я.

аспірант,

Національний університет «Львівська політехніка»

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ E-LEARNING У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Розвиток сучасної системи освіти в європейських країнах та країнах СНД обумовлюються впливом та впровадженням інформаційних та комунікативних технологій (ІКТ) в усі сфери діяльності навчальних закладів. Об'єктивний процес інформатизації освіти став основою переходу до інформаційного суспільства, а це, в свою чергу, закономірно призводить до необхідності розробки електронної педагогіки, якій притаманні свої принципи, понятійний апарат, нові теорії, нові види навчальних занять і т.д. [5].

На сучасному етапі не перший план виходить використання технологій e-learning (від англ. *electronic learning* – електронне навчання). Розвиток та реалізація e-learning здійснюється через інтеграцію різноманітних форм навчання, таких як стаціонарне, заочне, дистанційне, комп'ютерне. Таке навчання сфокусовано на систематичний та організований процес, при якому збільшуються знання, вміння, навички за допомогою електронних засобів навчання.

Найбільш актуальне значення це має в сфері вищих навчальних закладів. Саме в цьому просторі освіти спостерігається процес домінування сучасних педагогічних технологій, безпосередньо технологій електронного навчання над традиційними. Слід зауважити, що останніми роками відбувається помітне зниження ефективності так званого традиційного навчання на різних рівнях освіти (школи, вузи). Так як класична пост-радянська педагогіка була побудована на жорсткій регламентації діяльності учня/студента під час занять, примусовості навчальних процедур, то в сучасному молодому суспільстві такий спосіб викладання часто приводить до того, що студенти не мають сформованих навиків планування своєї діяльності, у них відсутнє усвідомлення важливості та необхідності програмового матеріалу та його практичне застосування. З часом це призводить до зниження рівня навчальної мотивації з відповідно наступним зниженням успішності та компетентності.

Саме тому сучасні навчальні технології, а саме технології електронного навчання, є особистісно-орієнтованими та направленими на розвиток індивідуальних ресурсів студентів.

Інформаційна освітня технологія – це педагогічна технологія, яка використовує спеціальні способи, програмні та технічні засоби (кіно-, відео-, аудіо засоби, комп'ютери, телекомунікаційні мережі) для роботи з інформацією.

Узагальнено, основні інформаційні технології, що використовуються в процесі викладання можна поділити на три категорії:

- інтерактивні (аудіовізуальні носії);
- комп'ютерне навчання (включаючи засоби мультимедіа);
- засоби телекомунікації (відеоконференції, форуми тощо)

Саме останньому пункту цієї класифікації буде приділена найбільша увага.

Сучасним завданням електронного навчання є створення програмних платформ, які були б доступні в ціновому та споживацькому сегменті.

Розглянемо два види навчання, що використовується в сучасному Інтернет-просторі в контексті дистанційного навчання.

Синхронне навчання (Synchronous learning)

Виходячи з назви зрозуміло, що мова йде про навчання в режимі реального часу з викладачем\ведучим\хостом. У синхронному навчанні всі учасники он-лайн сесії одночасно перебувають у віртуальному класі\кімнаті і можуть задавати питання ведучому сесії безпосередньо на самій лекції. Даний вид навчання дуже нагадує класичне навчання у ВНЗ, з тією лише різницею, що учасники он-лайн сесії зазвичай знаходяться на відстані один від одного. Крім того, варто зауважити, що на відміну від класичного навчання, викладач зазвичай не має можливості подивитися в очі учнів і перевірити, чи всі його слухають, тому успіх в даному випадку багато в чому залежить від свідомості учнів. Прикладом такого виду навчання є вебінари.

Технологія, що використовується має першочергове значення, адже при наявності компетентного викладача та мотивованих учнів, реальною проблемою може стати технічне забезпечення, якщо інструмент дистанційного навчання не є стабільним, присутні звукові перешкоди та ін..

Отже, найбільш відомі платформи дистанційного синхронного навчання:

- Interwise (AT&T)
- Webex (Cisco)
- Adobe Connect
- Saba Centra
- Elluminate
- Instant Presenter [1].

Також є практика використання скайп-конференцій. Це хоча і є дешевшим варіантом і можна використовувати наочну демонстрацію наприклад слайдів PDF файлів, проте при великому кількісному навантаженні учасників такої конференції дана опція є неможливою і сам зв'язок не є стабільним.

Тому саме вебінари набирають більшої популярності. Однією з проблем широкого впровадження їх у систему навчання ВНЗ є ціновий фактор.

На сьогоднішній день очолюють списки такі сервіси для вебінарів:

- Webinar.ru
- WebEx
- GoToMeeting
- WEBINAR.FM
- Вебінар ТВ
- Mirapolis Virtual Room
- Adobe Connect
- Teachbase
- Geniroom
- Ruweber

Асинхронне навчання (Asynchronous learning)

Система електронного навчання, при якому студент отримує інформацію з он-лайн джерел або електронних носіїв інформації (CD, DVD, флеш носії) і самостійно регулює своє просування по матеріалу. Асинхронне навчання з кожним роком стає все більш популярним, у зв'язку з чим з'являються більш нові формати подачі інформації.

Основою асинхронного навчання є конструктивізм, тому відповідальність того, хто навчається, є більша, ніж при синхронному навчанні, так як, по суті, студент, який навчається вирішує для себе, яким темпом він буде просуватися в опрацюванні необхідної теми (тем), коли може робити паузи, коли може продовжити навчання і чи продовжить його взагалі.

Кілька прикладів асинхронного навчання:

- Електронні навчальні курси (Intuit.ru, мережева академія Cisco)
- Різноманітні курси на CD
- Блоги
- Подкасти (PodFM.ru)
- Скрінкасти (скрінкасти по верстці сайтів з Хабра, Skillopedia.ru, навчальні ролики з YouTube Edu)

Варто зауважити, що асинхронне навчання може бути набагато більш гнучким і продуктивним, в порівнянні з синхронним навчанням. Ключовим фактором результативності є мотивація та дисциплінованість студента.

Змішане навчання (Blended Learning)

Використання синхронного і асинхронного навчання для більш сильного ефекту. Крім того, в змішаному навчанні, часто застосовується класичне навчання в реальному класі (face-to-face), m-Learning (Mobile Learning) з використанням смартфонів і мобільних девайсів і інші види електронного навчання [1].

Технологія *blended learning* є найбільш затребуваною в одержанні освіти, оскільки вона, з одного боку, дозволяє максимально продуктивно організувати час викладача і окремо взятого студента, а з іншого боку, – робить процес захоплюючим і доступним.

Переваги змішаного навчання, перш за все, полягають у можливості вибудовувати індивідуальну освітню траєкторію студента разом з викладачем, можливості постійної взаємодії студента з однокурсниками і викладачем, зростаючої відповідальності самого студента за результати навчання.

У середовищі змішаного навчання викладачеві необхідно ефективно поєднувати аудиторну та поза аудиторну роботи студента, мотивувати до самостійної та групової роботи студентів, створювати он-лайн підтримку для студентів. Студентам необхідно визначити остаточну мету навчання, сформулювати і розвивати свій власний стиль навчання, виробити індивідуальний план навчання.

При такому стилі навчання студент і викладач працюють разом, тим самим навчання забезпечується якісними характеристиками, підхід до навчального процесу стає ефективним, корисним, мотивуючим до розвитку [3].

E-learning в Україні знаходить все більше застосування. Важко уявити собі навчальні заклади, які в тій чи іншій формі не застосовували e-learning. Однак необхідно відзначити, що в цілому e-learning в українському освітньому середовищі ще не зайняв того місця, яке він повинен займати в сучасній державі.

Таке становище обумовлено наступними чинниками:

- відсутність об'єктивної інформації про якість та ефективність дистанційного навчання;
- відсутність достатньої кількості фахівців у галузі дистанційного навчання, що мають належну кваліфікацію;
- висока вартість розробки навчального контенту [4].

Проте перспективи e-learning величезні. Спостерігаючи за тим, з якою швидкістю розвиваються сучасні інформаційні технології, можна бути впевненим, що скоро навчання в ВНЗ України набуде ще більш сучасного освітнього рівня за допомогою впровадження ІКТ в повному об'ємі в начальний процес [2].

Список використаних джерел:

1. http://armikael.com/elearning/elearning_basics.html
2. <http://www.towave.ru/pub/e-learning-mify-vozmozhnosti-perspektivy.html>
3. http://ito.vspu.net/metod_seminar/14-15/KME.htm
4. <http://pro-spo.ru/distob/2563-e-learning>
5. Фірсова Е. В. До питання про актуальні проблеми електронної педагогіки [Текст] // Актуальні завдання педагогіки: матеріали Міжнар. науч. конф. (М Чита, грудень 2011 року). – Чита: Видавництво Молодий вчений, 2011. – С. 251-258.